

Akcja pilotowa projektu REURIS w Katowicach: rewitalizacja fragmentu doliny Ślepiotki

Sabina Denysenko / Krystian Gryglaszewski

Miasto Katowice

Leszek Trząski – Główny Instytut Górnictwa

LOKALIZACJA PROJEKTU PILOTOWEGO

WPROWADZENIE

LOKALIZACJA

PROCEDURY
FORMALNE

ZAMÓWIENIA
PUBLICZNE

CZYNNIKI
SPOŁECZNE

WDROŻENIE

SPOTKANIA
LOKALNE

DALSZE DZIAŁANIA

KRYTERIA WYBORU:

- **Oczekiwania społeczności lokalnej**
- **Kwestie własności gruntu**
- **Walory naturalne**

LOKALIZACJA PROJEKTU PILOTOWEGO

Dolina rzeki Ślepiotki, około 5 km od centrum Katowic
(dzielnica Ochojec)

WPROWADZENIE

LOKALIZACJA

PROCEDURY
FORMALNE

ZAMÓWIENIA
PUBLICZNE

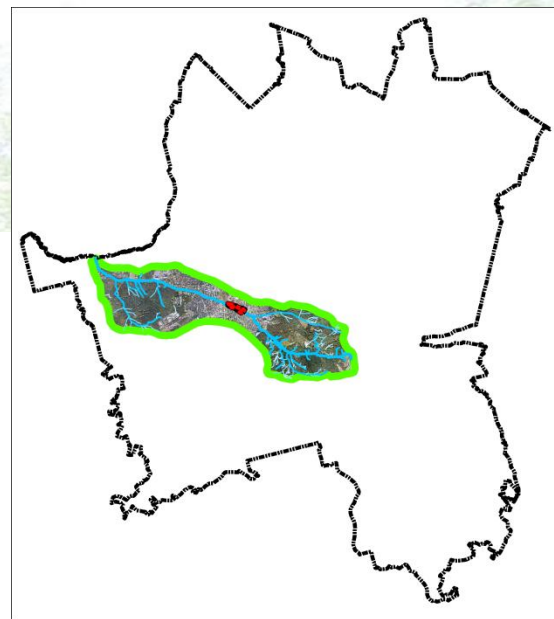
CZYNNIKI
SPOŁECZNE

WDROŻENIE

SPOTKANIA
LOKALNE

DALSZE DZIAŁANIA

Położenie zlewni Ślepiotki i terenu inwestycji pilotowej

PROCEDURY FORMALNE

WPROWADZENIE

LOKALIZACJA

PROCEDURY
FORMALNE

ZAMÓWIENIA
PUBLICZNE

CZYNNIKI
SPOŁECZNE

WDROŻENIE

SPOTKANIA
LOKALNE

DALSZE DZIAŁANIA

- **Zatwierdzenie zaproponowanej lokalizacji terenu pilotowego przez Prezydenta Miasta Katowice**

- **Zgłoszenie do Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Katowic**

ZAMÓWIENIE PUBLICZNE - PROJEKT TECHNICZNY

WPROWADZENIE

LOKALIZACJA

PROCEDURY
FORMALNE

ZAMÓWIENIA
PUBLICZNE

CZYNNIKI
SPOŁECZNE

WDROŻENIE

SPOTKANIA
LOKALNE

DALSZE DZIAŁANIA

- Sformułowanie wymagań co do wykonania dokumentacji projektowej dla projektu REURIS
- Ogłoszenie przetargu nieograniczonego
- Negocjacje bez ogłoszenia
- Podpisanie kontraktu na wykonanie dokumentacji projektowej – lipiec 2009
- Spotkania koordynacyjne z wykonawcą
- Zakończenie fazy projektowej: grudzień 2009

WPROWADZENIE

LOKALIZACJA

PROCEDURY
FORMALNE

ZAMÓWIENIA
PUBLICZNE

CZYNNIKI
SPOŁECZNE

WDROŻENIE

SPOTKANIA
LOKALNE

DALSZE DZIAŁANIA

Od początku projektu REURIS, w tym w fazie projektowania inwestycji pilotowej :

- **Zainteresowanie projektem i inwestycją pilotową wśród mieszkańców i lokalnych grup wsparcia – rezultat konsultacji społecznych i informacji w prasie**
- **Zainteresowanie lokalnych aktorów: okoliczne spółdzielnie mieszkaniowe, pomocnicze jednostki samorządowe, osoby zaufania publicznego, specjaliści różnych branż**

ZAMÓWIENIE PUBLICZNE – WYBÓR WYKONAWCY INWESTYCJI

Procedura: 3 miesiące, od stycznia 2010

WPROWADZENIE

LOKALIZACJA

PROCEDURY
FORMALNE

ZAMÓWIENIA
PUBLICZNE

CZYNNIKI
SPOŁECZNE

WDROŻENIE

SPOTKANIA
LOKALNE

DALSZE DZIAŁANIA

- Sformułowanie wymagań projektu REURIS wobec potencjalnych wykonawców w ramach procedury zamówień publicznych na wdrożenie inwestycji - np. zakaz użycia ciężkiego sprzętu na terenie objętym inwestycją pilotową
- Przetarg nieograniczony
- Wybór wykonawcy – marzec 2010

Inwestycja pilotowa

Główne prace: od kwietnia do listopada 2010

Prace uzupełniające: wiosna 2011

WPROWADZENIE

LOKALIZACJA

PROCEDURY
FORMALNE

ZAMÓWIENIA
PUBLICZNE

CZYNNIKI
SPOŁECZNE

WDROŻENIE

SPOTKANIA
LOKALNE

DALSZE DZIAŁANIA

Teren pilotowy przed inwestycją

Teren pilotowy przed inwestycją

Teren pilotowy przed inwestycją

Teren pilotowy przed inwestycją

Teren pilotowy przed inwestycją

Główne elementy inwestycji pilotowej

WPROWADZENIE

LOKALIZACJA

PROCEDURY
FORMALNE

ZAMÓWIENIA
PUBLICZNE

CZYNNIKI
SPOŁECZNE

WDROŻENIE

SPOTKANIA
LOKALNE

DALSZE DZIAŁANIA

**Zjazd dla osób
niepełnosprawnych**

Zejsście główne

Zejsście serpentynowe

Łąka, teren rekreacyjny

Ziemia platforma widokowa

Punkt widokowy

„Zielony amfiteatr”

Ścieżka pomostowa

Ścieżka edukacyjno-przyrodnicza

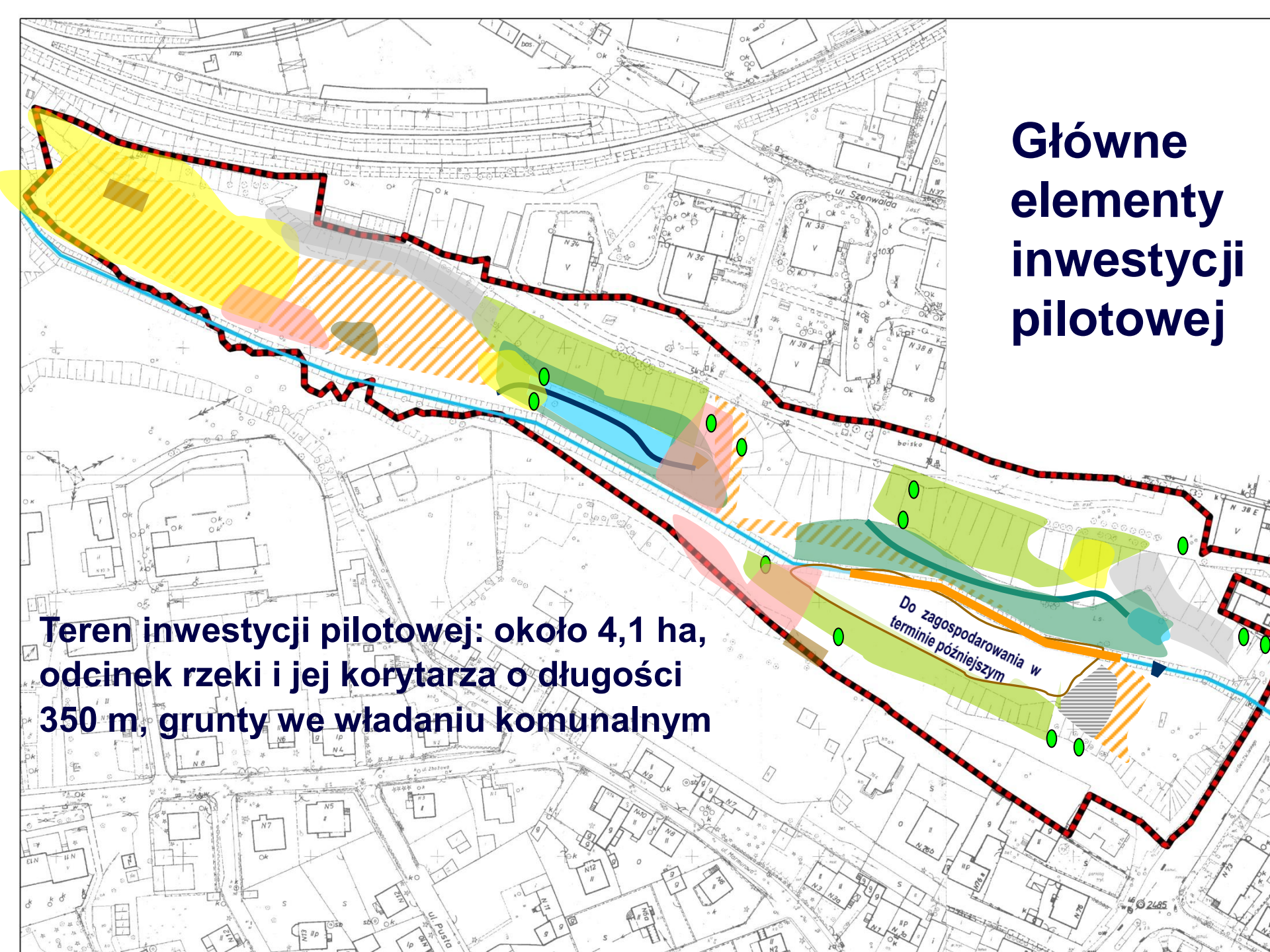
Kładka

Główne elementy inwestycji pilotowej

**Teren inwestycji pilotowej: około 4,1 ha,
odcinek rzeki i jej korytarza o długości
350 m, grunty we władaniu komunalnym**

Do zagospodarowania w
terminie późniejszym

Odcinek koryta zmodyfikowany przy użyciu metod bioinżynieryjnych

Fragment starego koryta odtworzony jako suchy staw (z okresowym napełnieniem wodą)

Fragment starego koryta odtworzony jako mokradło

Obszar z którego usuwane są rośliny inwazyjne (nawłóć, rdestowiec, niecierpek)

Teren kolekcji tradycyjnych odmian drzew i krzewów owocowych (czereśnie, grusze, jabłonie)

Zbocze zabezpieczone przed erozją z wykorzystaniem metod bioinżynieryjnych (rośliny ruderalne)

Wydma żwirowo-piaskowa (śródlądowa)

Kompostownik

Teren odbudowy nadbrzeżnych siedlisk łągowych z wykorzystaniem metod bioinżynieryjnych (w tym ponowne wprowadzenie rodzimej szaty roślinnej)

Teren odbudowy siedlisk grądowych z wykorzystaniem metod bioinżynieryjnych (w tym ponowne wprowadzenie rodzimej szaty roślinnej)

Teren aktywnej ochrony istniejących siedlisk chronionych gatunków roślin (skrzyp olbrzymi)

Teren ochrony lub odbudowy siedlisk łąk świeżych

Odprowadzenie wód deszczowych funkcjonujące także jako drenaż wód gruntowych odbudowane z użyciem materiałów naturalnych

Odprowadzenie wód deszczowych funkcjonujące także jako drenaż wód gruntowych, poddane estetyzacji

Drzewa o znaczeniu krajobrazowym

Zdarzenie w czasie realizacji inwestycji pilotowej: maj 2010

WPROWADZENIE

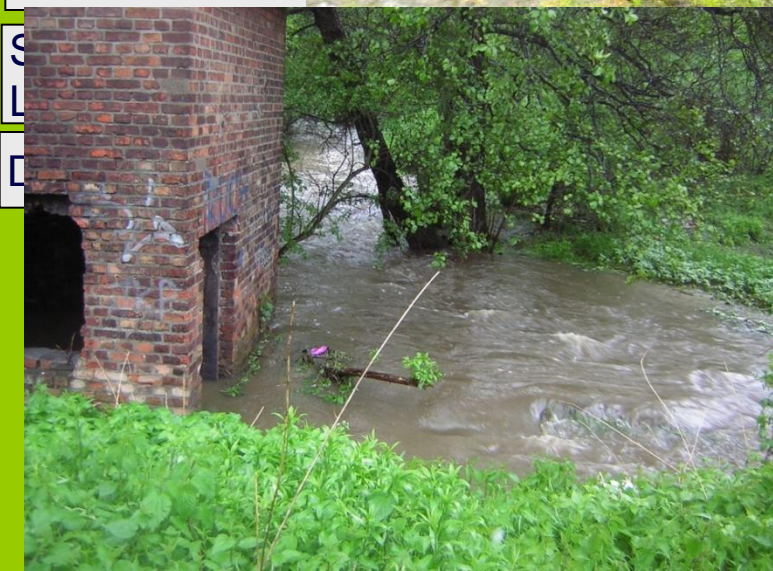
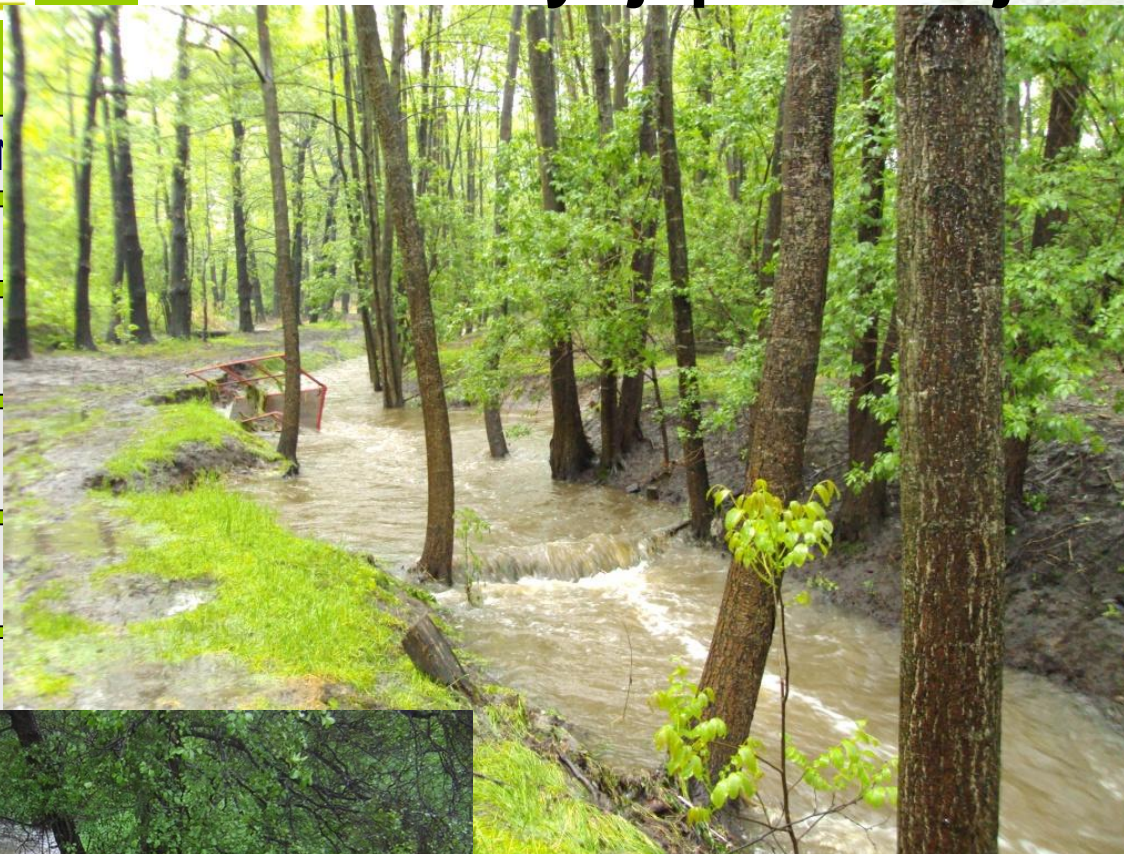
LOKALIZACJA

PROCEDURY
FORMALNE

ZAMÓWIENIA
PUBLICZNE

CZYNNIKI
SPOŁECZNE

WDROŻENIE

obiekt pilotowy – lato 2010

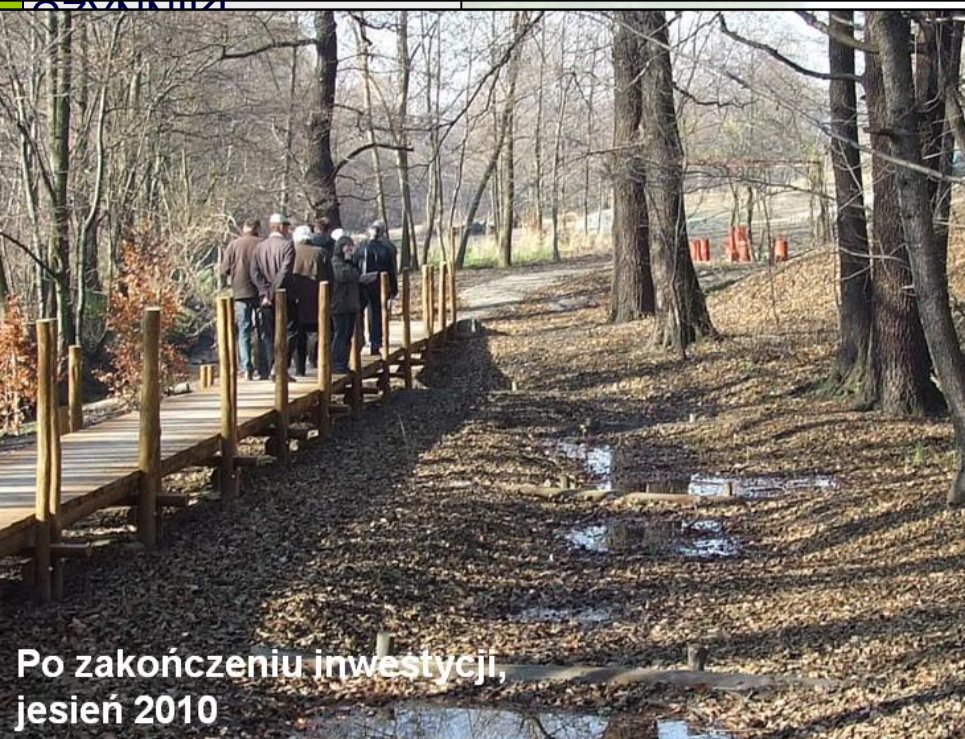

Przed, jesień 2009

Przed, jesień 2009

Po zakończeniu inwestycji,
jesień 2010

Po zakończeniu inwestycji,
jesień 2010

Revitalisation
of Urban River Spaces

REURIS

WPROWADZENIE

LOKALIZACJA

PROCEDURY
FORMALNE

ZAMÓWIENIA

Dolina wczoraj, dziś, jutro

Niektóre miejsca przed podjęciem rewitalizacji (2009) i w trakcie prac (listopad 2010)

Niektóre miejsca przed podjęciem rewitalizacji i w trakcie prac

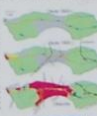
Dolina Siewierska: jaką chcielibyśmy do 2025 roku?

W ramach planu działań na obszarze rezerwatów przyrody Siewierska Dolina i Ochojca w ramach WZJZJ...

- Funkcje doliny**
  - Przemysłowość, integracja terenów...
  - Rezerwa przyrodnicza...
- Cechy doliny**
  - Zagospodarowanie w harmonii z przyrodą...
  - Całość...
- Wyzwania**
  - Wieloletnia...
- Współpraca**
  - Współpraca...

Kilka słów o Siewiersce

Siewierska dolina, Siewierska i Ochojca. Rezerwa przyrody. W ramach WZJZJ...

Tu jesteśmy

Tam odcinek doliny, o długości 400 m, zagospodarowano w sposób ukazujący...

Niektóre problemy utrudniające dalsze urządzenie doliny...

Wdrożenie WZJZJ rewitalizacji doliny rzeki Siewierska będzie realizowane pod warunkiem...

umocnienia koryta: zastępowanie betonu materiałem naturalnym

V
L
P
F
Z
P
O
S
V
S
L
D

naprawa umocnień brzegowych: umocnienia kamiennieo-drewniane

fragment dawnego koryta odtworzony jako mokradło na wody deszczowe

W ramach projektu REURIS w dolinie Ślepiotki zainicjowano odbudowę kilku rodzajów siedlisk

WPROWADZENIE

LOKALIZACJA

PRO

FOI

ZAM

PUB

CZY

SPC

WD

SPC

LOK

DAL

**łąka świeża (z klasy *Molinio-Arrhenatheretea*,
ziółorośla (*Filipendulo-Geranietum*)
las grądowy (*Tilio-Carpinetum*)
las łęgowy (*Alno-Fraxinetum*),
okresowo zalewane mokradła nadrzeczne
murawa ciepłolubna na zboczu doliny**

**Każde siedlisko/zbiorowisko zostało
zainicjowane przez wprowadzenie 5-7
gatunków charakterystycznych**

Wprowadzony materiał roślinny:

- **25 gatunków roślin zielnych charakterystycznych dla lasu łęgowego**
- **25 gatunków roślin zielnych charakterystycznych dla lasu łąkowego**
- **13 mokradłowych gatunków bylin**
- **14 gatunków roślin ruderalnych wprowadzonych dla umocnienia odsłoniętych fragmentów zbocza doliny**
- **34 gatunki bylin łąkowych**
- **14 rodzimych gatunków drzew i krzewów**
- **łącznie - wprowadzone 123 dzikie, rodzime gatunki roślin: ponad 12000 sztuk roślin zielnych, 358 sztuk drzew i krzewów**
- **dodatkowo: 80 sztuk drzew i krzewów owocowych należących do tradycyjnych odmian**

Najważniejsze efekty inwestycji pilotowej:

- odtworzona stabilna okrywa roślinna z wykorzystaniem właściwych temu miejscu gatunków bylin, krzewów i drzew;**
- koryto Ślepiotki ponownie umocnione z wykorzystaniem rozwiązań bioinżynierskich, z użyciem naturalnego kamienia i rodzimych gatunków roślin; uwzględniono potrzeby zwiększenia różnorodności siedliskowej oraz ustanowienia strefy buforowej chroniącej potok przed powierzchniowym spływem zanieczyszczeń;**
- utworzone quasi-naturalne mokradło dla zwiększenia retencji wód deszczowych przed ich odprowadzeniem do potoku i dla utworzenia ziemno-wodnego siedliska przyrodniczego;**
- stworzona publicznie dostępna, przyrodnicza ścieżka edukacyjna;**
- poprawione działanie i estetyczna jakość urządzeń odprowadzających wody deszczowe z przyległego terenu, zapewniona łączność hydrauliczna między mokradłami zajmującymi dno doliny i korytem Ślepiotki**

SPOTKANIA LOKALNE

WPROWADZENIE

LOKALIZACJA

PROCEDURY
FORMALNE

ZAMÓWIENIA
PUBLICZNE

CZYNNIKI
SPOŁECZNE

WDROŻENIE

SPOTKANIA
LOKALNE

DALSZE DZIAŁANIA

- luty 2010 - spotkanie z profesjonalistami w celu przygotowania przyszłych konsultacji publicznych na temat procesu planowania rewitalizacji.
- luty, sierpień i wrzesień 2010 oraz luty i marzec 2011 - serie spotkań z lokalnymi grupami wsparcia, mieszkańcami i uczniami okolicznych szkół; temat spotkań: scenariusze zagospodarowania całej doliny.
- marzec 2010 jesień 2011 – prezentacje projektu REURIS podczas spotkania Śląskiego Związku Gmin i Powiatów, prezentacje w szkołach, spotkania z pomocniczymi radami samorządowymi

Spotkania lokalne – warsztaty z mieszkańcami

WPROWADZENIE

LOKALIZACJA

PROCEDURY
FORMALNE

ZAMÓWIENIA
PUBLICZNE

SPOTKANIA LOKALNE – konsultacje w gronie specjalistów

WPROWADZENIE

LOKALIZACJA

PROCEDURY
FORMALNE

ZAMÓWIENIA
PUBLICZNE

CZYNNIKI
SPOŁECZNE

WDROŻENIE

SPOTKANIA
LOKALNE

DALSZE DZIAŁANIA

SPOTKANIA LOKALNE – prezentacja w szkole

WPROWADZENIE

LOKALIZACJA

PROCEDURY
FORMALNE

ZAMÓWIENIA
PUBLICZNE

CZYNNIKI
SPOŁECZNE

WDROŻENIE

SPOTKANIA
LOKALNE

DALSZE DZIAŁANIA

DALSZE DZIAŁANIA na obszarze pilotowym

WPROWADZENIE

LOKALIZACJA

PROCEDURY
FORMALNE

ZAMÓWIENIA
PUBLICZNE

CZYNNIKI
SPOŁECZNE

WDROŻENIE

SPOTKANIA
LOKALNE

DALSZE DZIAŁANIA

- **czerwiec 2011 – Eko-piknik**
- **lipiec 2011 – przekazanie terenu pilotażowego w użytkowanie Zakładowi Zieleni Miejskiej w Katowicach**
- **wrzesień 2011 – Konferencja Programów Transnarodowych**
- **październik 2011 – Rajd doliną Ślepiotki**

[Strona Główna](#) [Rewitalizacja Ślepiotki](#) [Galeria](#) [Projekt REURIS](#) [Polskie forum REURIS](#)

Witamy na stronie akcji pilotowej projektu REURIS w Katowicach.

Projekt REURIS
realizowany jest w ramach
programu
[CENTRAL EUROPE](#)

Aktualności:

03.09.2010

Spotkania warsztatowe

<http://reuris-f.gig.eu/pilot/>

W dniach 30.08.2010 oraz 02.09.2010 odbyły się w Katowicach spotkania

Dziękujemy za uwagę

**Sabina Denysenko / Krystian Gryglaszewski
Miasto Katowice**

Leszek Trząski – Główny Instytut Górnictwa